

Blæstad 0303 2023

Innspillsnotat fra Kornbøndenes Interesseorganisasjon (KIO) til partene i jordbruksoppgjøret før forhandlingene i 2023.03.05

KIO hadde sitt årsmøte 27.02.2023. Punktene i dette notatet ble diskutert og vedtatt i vårt årsmøte.

1. Økonomisk gap til andre produksjoner må tettes

- Korn ligger fortsatt etter de fleste andre produksjoner inntektsmessig.
- Det er kun et fåtall kornprodusenter som har en produksjon på nivå med husdyrprodusenter målt i årsverk. Hvis det er ønskelig at kornproduksjon skal drives på gårder av variabel størrelse, innebemannet familiedrevne gårder, må forholdene legges til rette for en inntektsmulighet på alle bruksstørrelser på linje med resten av produksjonene i jordbruket
- Avlingsnivået er avhengig av økonomien. Uten et tilfredsstillende vederlag til arbeid kan en ikke forvente at det legges ned tilstrekkelig innsats til at det oppnås store avlinger.
- Hele landbruket, statsråden inkludert ønsker en norskandel på 90 % i norske bakevarer, og en betydelig økning i norsk andel i kraftfornåvarene. I Hurdalsplattformen er det et ønske om en sjølforsyning på energibasis på 50% inkludert forråvarer. Uten en satsing på et inntektsløft på kornøkonomien også for de mindre kornbrukene spesielt i sone 3 til 5 vil det være vanskelig for ikke å si umulig å nå disse målsettingene.

2. Garanti om full kostnadskompensasjon før forhandlingsstart

- Dette punktet har KIO krevd hvert år. Ved årets oppgjør må en bruke de samme parametere, målt på samme tid, som budsjettneenna måler hvert år.

3. Inntektsøkning må gjøre produksjonen lønnsom

- **Struktur på arealtilskuddene ved egne satser ved 0- 400, 401 -800 og 800 – 2000 daa-** I Hurdalsplattformen sier regjeringen at den vil innføre et tak i alle produksjoner. KIO mener det kan og bør innføres et tak på tilskudd i kornproduksjon ved 2000 daa. KIO mener tilskuddet i den minste arealgruppen må styrkes relativt mest da de faste kostnadene her uansett er høyest, selv om bonden leier de tjenester som vil kreve de største investeringene.
- KIO ønsker at det innføres et driftsvansketilskudd etter NIBIO kart
- Satsene for tilskudd til konkurranseutsatt ferdigvareproduksjon må økes. RÅK -import
- KIO ønsker at det innføres prisnedskrivning av sertifisert såkorn.
- KIO mener at forholdet mellom pris og tilskudd for bonden må holdes relativt uendret. Hvis for liten andel av bondens inntekt kommer fra pris vil motivasjonen for store avlinger falle og gode agronomiske tiltak for store avlinger kan fort bli ulønnsomme.
- I beregninger av kornøkonomi må gjennomsnittsavlinger benyttes for å unngå utslag av spesielt gode og dårlige år.

GRYTTEUTVALGET OG JAMNSTILLING

4. Gryttenutvalget har avdekket lavt grunnlag. Det er bare å begynne å løfte

- Gryttenutvalget har vist figuren under i sin NOU figur 3.5. Den blå linjen viser realinntekt i jordbruket vs de gule linjene for andre grupper. Jordbruket inntekter inneholder vederlag til arbeid og egenkapital. Justert for avkastning til egenkapital sier utvalget at jordbrukets vederlag til arbeid er 212000.
- **Sette inn graf fra gryttenutvalget**
- **Sette inn tabell referansebruk 2**

5. KIO står ved sin høringsuttalelse til inntektsutvalget levert ved høringsfristen 15012023.

- KIO mener det er uforsvarlig at så stor andel av produksjonen ikke skal hensyntas ved inntektssammenligningen. Det utgjør en viktig del av norsk matproduksjon, og det er avgjørende for norsk selvforsyning å holde disse arealene i drift framover
- KIO er av den oppfatning at hybridmodellen ikke er egnet som grunnlag i framtidige jordbruksforhandlinger

- KIO er av den oppfatning at det er bra at utvalget er klare på at sammenligningen må foregå på inntektsnivå i framtiden
- KIO mener det er bra og riktig at utvalget vil beregne jordleie og kvoteleie som kostnader for aktive matprodusenter.
- KIO mener at vederlag til arbeid og egenkapital må skilles og at sammenligningen med andre grupper må gjøres etter fradrag for egenkapitalavkastningen. Dette blir viktigere og viktigere etter hvert som arbeid erstattes med kapital i jordbruket.

6. KIO mener målprisen på korn må beholdes

7. Prising av forkorn etter proteinmengde

- KIO mener det må legges til rette og gjennomføres prising av alt korn etter proteininnhold. Målpriser må derfor basere seg på basis proteininnhold i framtiden.

8. Satsing på proteinvekster

- KIO mener det er viktig at vi i Norge også klarer å produsere en større andel av protein til kraftfor og eventuelt mat. For å lykkes med dette må det legges enda bedre til rette for dyrking av proteinvekster da det er større risiko knyttet til produksjon av disse vekstene.
- Samtidig må økonomien i kornproduksjonen være så god også i de mere marginale korndistriktene og på mindre arealer at det gis rom arealmessig for dyrking av proteinvekster i de beste områdene uten at det går utover volumet i norsk kornproduksjon.

9. Matkorn

- KIO er positive til at oppgjør etter klasser endres til oppgjør etter sort slik partnerskapet foreslår

10. Målpriser

- Med den kunnskapen vi har dags dato mener vi det er behov for målprisøkning på henholdsvis 50 øre for forkorn og 70 øre for matkorn i år

11. Økt lagringskapasitet i jordbruket ved bruk av investeringsmidler og lagringsgodtgjørelse

- KIO mener at beredskapslagring, som både jordbruket og regjeringen er enige om at skal økes bør skje i en kombinasjon av gårdsanlegg, felles grendeanlegg og

større sentrale lager. Vi mener en fordeling mellom anlegg av ulik størrelse desentralisert øker verdien av beredskapen.

- For å sikre lagringsvilje og lagringskapasitet må jordbruksoppkjøret synliggjøre et tilskudd til beredskapslagring som legges oppå prisløypa fra kornkjøperne
- Investeringsmidler til tørker og lager må gå til korntørker og lager i alle fylker med kornproduksjon. Investeringsmidler må også gis til felles grendeanlegg. KIO er innforstått med utfordringene med å få økonomi på veldig små anlegg og vi mener derfor felles grendeanlegg kan være gode alternativ i en del situasjoner.

12. Korn og klima

- KIO jobber for at kornprodusenter skal ha fokus på klimavennlig produksjon
- Selv om vi ser store svakheter med dagens klimakalkulator, mener vi at klimakalkulator er et fremtidsrettet verktøy som må forbedres, og det er viktig at bøndene tester den ut i egen drift for at næringa kan høste erfaring med nytteverdi og utslag av algoritmen i kalkulatoren.

For årsmøtet og styret

Håkon Tørrestad

(styreleder)

sign

